

על המהדורה

מהדורה זו - מטרתה לסייע למתפלל לשפוך שיחו לפני ה', והיא שהנחתה אותנו בענייני הנוסח, העיצוב והביאור.

הנוסח

נוסח הסליחות הוא הנוסח המקובל בדפוסים. לא עשינו עבודה מדעית כדי להעמיד את הנוסח על מקורו כפי שיצא מידי הפייטנים ומידי מחבר הסליחות, וזאת משלוש סיבות: א. מחקר מדעי מדוקדק היה אורך שנים רבות ומונע כמעט לחלוטין את האפשרות להוציא מהדורה זו לאור; ב. ספק רב אם המחקר היה מספק את התוצאה הדרושה, וסביר מאוד שגם לאחר העבודה היינו מגיעים למסקנה שלא ניתן לקבוע בוודאות את הנוסח המקורי; ג. מהדורה זו אינה מהדורה מדעית אלא סידור. בשל כך נוחותו של המתפלל היא השיקול החשוב ביותר, ולמתפלל חשוב שהנוסח בידו יהיה תואם את הנוסח שהוא מכיר מבית אבא. במקרים המעטים שהיו הבדלים בין נוסחי הדפוס המקובלים, הכרענו על פי הבנתנו. במקומות שיש שיקולים הלכתיים בקביעת הנוסח, השארנו את הנוסח המקורי, והבאנו בהערה את דעת החולקים.

העיצוב

עיצוב הסליחות נועד לאפשר למתפלל חוויה שלמה של עמידה לפני ה' ויכולת לשפוך לבו לפני א-ל מלך רחום וחנון. הסליחות מורכבות מיחידות שונות, ובכל אחת מהן חלוקה פנימית בין רכיבי היחידה. הקפדנו לתת לכל יחידה את המקום שלה: אוספי הפסוקים אינם מובאים ברצף אחד אלא כל פסוק בנפרד עם מקורו; הפיוטים מחולקים לבתים ובכל בית מספר שורות - הפרדנו בין בית לבית, הקפדנו לא לפצל בית בין עמודים שונים, והקפדנו במידת האפשר שכל שורה בפיוט תיכתב בשורה אחת נפרדת; הדגשנו את מרכזיותן של י"ג מידות הרחמים. השתדלנו לתת למתפלל אפשרות לשמוע את המוסיקה שבה נכתבו הפיוטים, ושבה מחבר הסליחות ערך את יצירתו.

הביאור

הביאור הוא ביאור מלא הממיר את הפיוטים לעברית בת זמננו. ברור לנו שאין צורך בביאור מלא, וחלק מהפיוטים מובן אף ללא הביאור, אך כיוון שמהדורה זו מיועדת לקהלים שונים, ראינו לנכון לתת ביאור רציף. הביאור אמור להיות מדויק, ולכן הקפדנו שכל תוספת ביאור שאינה המרה מילולית של דברי הפייטן תוקף

בסוגריים. בתוך סוגריים מרובעים מופיעות מילים המשתלבות ברצף הקריאה, בדרך כלל אלו מילות קישור נצרכות; בתוך סוגריים עגולים מופיעות מילים שאינן חלק מרצף הקריאה, בדרך כלל מדובר בביאור המסביר את התרגום או את המשמעות העומדת מאחורי המילים, ולעתים מדובר במילות ביאור המסבירות מי הם האומרים את המשפט הבא. ידוע לנו שיש אפשרויות שונות לפרש את כוונת הפייטנים - כדי לסייע למתפלל הכרענו תמיד כאחת האפשרויות, והרשות נתונה לכל אחד ואחד להוסיף פירושים כרצונו.

לכל אחד מהפיוטים הוספנו פתיחה המציגה את נושא הפיוט. הפתיחה מאפשרת למתפלל להבין את נושא הפיוט, הבנה המיועדת להעצמת הכוונה.

הפיוטים מלווים בהערות המציינות את המקורות בתנ"ך ובספרות חז"ל ששימשו מקור השראה לפייטנים. חלק מההערות מסבירות את הביאור.

להלן מהדורות הספרים שבהן השתמשנו:

בראשית רבה: מהדורת י' תאודור - ח' אלבק, דפוס צילום, ירושלים תשנ"ו

מכילתא דר"י: מהדורת ח"ש הורוביץ - י"א רבין, דפוס צילום, ירושלים תש"ל

מכילתא דרשב"י: מהדורת י"נ אפשטיין - ע"צ מלמד, ירושלים תשט"ו

ספרי במדבר: מהדורת ח"ש הורוויץ

ספרי דברים: מהדורת פינקלשטיין, ברלין ת"ש

פסיקתא דרב כהנא: מהדורת מנדלבוים

פסיקתא רבתי: מהדורת רבי מאיר איש שלום